

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 175/08-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Š. L., K., vo veci namietaného porušenia základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 140/2007 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 25/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Š. L. o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. apríla 2008 doručená sťažnosť JUDr. Š. L., K. (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a rozhodnutím Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 8 C 140/2007 a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 Co 25/2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa na okresnom súde žalobou podanou 7. septembra 2006 domáhal vyslovenia absolútnej neplatnosti rozhodnutia Ústredného daňového riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „ústredné daňové riaditeľstvo“) č. k. III/240/330/97/Ťr zo 4. marca 1997 pre jeho rozpor s § 38 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). Dôvodom takého rozhodnutia okresného súdu mala byť skutočnosť, že *„daňové úrady a daňové riaditeľstvá nemali od 1.1.1993 právomoc konať vo veciach dane spotrebnej z dovozu a taktiež daní z obratu z predchádzajúceho obdobia v prípadoch daní z dovozu“*.

Okresný súd rozsudkom č. k. 8 C 140/2007-72 z 27. novembra 2007 žalobu sťažovateľa zamietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že *„úradné rozhodnutia štátnych orgánov nie sú právnymi úkonmi, sú to individuálne právne akty, ktoré sú výsledkami činnosti orgánov verejnej moci vzťahujúce sa na jedinečné, individuálne prípady a sú to akty aplikácie práva. Na individuálne právne akty orgánov verejnej moci sa nevzťahujú ustanovenia občianskeho zákona o právnych úkonoch.“*

Rozsudok okresného súdu napadol sťažovateľ odvolaním z 30. decembra 2007, v ktorom zopakoval dôvody, pre ktoré považoval rozhodnutie ústredného daňového riaditeľstva za absolútne neplatné, pričom zdôraznil, že *„podľa Občianskeho súdneho poriadku, žaloby sa posudzujú podľa obsahu“*. Ďalej uviedol, že *„ak by sa nedala právna ochrana postihnutého ochrániť pred súdom, potom by mohli napríklad vydať rozhodnutie aj sociálne poisťovne na platbu domovej dane. Pri potvrdení nadriadeného orgánu, potom by bolo také rozhodnutie záväzné. Súdy sú zriadené na to, aby k takýmto nezákonným postupom nedochádzalo a sú povinné chrániť poškodeného. Preto majú vo veci riadne konať a nehľadať dôvod, ako rozhodnutím vec neriešiť.“*

Krajský súd rozsudkom č. k. 13 Co 25/2008-90 z 26. februára 2008 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Dôvodiac, že *„právny úkon je prejav vôle smerujúci*

najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv a povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 34 OZ) a patrí do sféry súkromného práva, (...)“, kvalifikoval krajský súd napadnuté rozhodnutie ústredného daňového riaditeľstva ako „*individuálny normatívny akt, ktorý je autoritatívnym prejavom vôle tohto orgánu. Zákonnosť jeho rozhodnutia môže účastník napádať v rámci sústavy tzv. riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov stanovených príslušným procesným predpisom (...). Následne sa účastník môže za splnenia ďalších predpokladov domáhať súdneho preskúmania zákonnosti takéhoto rozhodnutia a postupu správneho orgánu (piata časť Občianskeho súdneho poriadku). V súdenej veci o takéto konania žalobcovi nešlo.*“.

Podľa názoru sťažovateľa označenými rozsudkami konajúcich súdov bolo porušené jeho „*ústavné právo na súdnu ochranu a tým bol porušený čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Taktiež bolo porušený čl. 6 Medzinárodného dohovoru o ľudských právach – právo na spravodlivé súdne konanie, (...)*“. Sťažovateľ v sťažnosti zároveň uviedol, že sa rozhodnutiami oboch súdov cíti byť diskriminovaný. Na podporu tvrdeného porušenia označených práv sťažovateľ opätovne poukázal na potrebu dodržiavania zásady neformálnosti v súdnom konaní, pričom uviedol, že „*orgán, ktorý vydá akékoľvek rozhodnutie, ku ktorému nemá zákonnú právomoc vo veci konať, je absolútne neplatné*“. V tom, že súdy „*protizákonné konania zlegalizujú a neodôvodnia a nepodložia zákonom, v čom je zákonnosť nezákonného konania úradov*“, vidí sťažovateľ porušenie svojich práv garantovaných ústavou i dohovorom.

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal tento nález:

„V konaní Okresného súdu Banská Bystrica č. 8C/140/2007 a v konaní Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 13 Co/25/2008 boli porušené základné ústavné práva sťažovateľa, tým že súdy vo veci nerozhodli na základe obsahu podanej žaloby a nezákonné rozhodnutia daňových orgánov v SR ponechali platné a ich platnosť neodôvodnili. Ústavný súd ruší rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. 13 Co/25/2008 a rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici č. 8C/140/2007.

Porušovateľ je povinný uhradiť sťažovateľovi náklady spojené s konaním na Ústavnom súde a to advokátske trovy (Tie budú vyčíslené dodatočne podľa konania).

Za porušenie základných ústavných práv je porušovateľ povinný uhradiť sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 100 000Sk.“

II.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V úvode odôvodnenia svojho rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že z ustanovenia § 50 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde vyplýva povinnosť označiť v sťažnosti základné práva alebo slobody, ktoré mali byť porušené. Berúc v tejto súvislosti do úvahy ustanovenie § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde zakotvujúce viazanosť ústavného súdu petitom sťažnosti, možno konštatovať, že označenie porušených základných práv alebo slobôd je potrebné konkretizovať v sťažnostnom návrhu.

Sťažovateľ vo svojom sťažnostnom petite navrhol ústavnému súdu, aby vyslovil, že „*boli porušené základné ústavné práva sťažovateľa*“, pričom bližšie nekonkretizoval, ktoré ústavné práva má na mysli.

Napriek tomu, že sťažovateľ neformuloval návrh na rozhodnutie predpísaným spôsobom, ústavný súd vzal na zreteľ obsah odôvodnenia jeho sťažnosti, z ktorého jednoznačne vyplýva tvrdenie porušenia základného práva na súdnu ochranu garantovaného

čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd tak sťažnosť v rámci predbežného prerokovania posúdil z hľadiska prípadného zistenia porušenia uvedených práv sťažovateľa.

Sťažnosť sťažovateľa v časti namietajúcej porušenie jeho práv rozsudkom okresného súdu č. k. 8 C 140/2007-72 z 27. novembra 2007 ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Proti tomuto rozhodnutiu mal sťažovateľ možnosť podať odvolanie, ktorú aj využil. O podanom opravnom prostriedku rozhodoval krajský súd, pričom táto okolnosť vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených práv.

K časti sťažnosti týkajúcej sa napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Teda úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Krajský súd rozsudkom č. k. 13 Co 25/2008-90 z 26. februára 2008 potvrdil rozsudok okresného súdu, ktorým tento zamietol žalobu sťažovateľa o vyslovenie absolútnej neplatnosti rozhodnutia orgánu štátnej správy. Rozhodujúca námietka sťažovateľa spočívala v tvrdení, že krajský súd nekonštatoval nezákonnosť a v dôsledku toho aj absolútnu neplatnosť rozhodnutia ústredného daňového riaditeľstva.

Ústavný súd z napadnutého rozsudku krajského súdu zistil, že sa tento s už uvedenou námietkou sťažovateľa riadne vysporiadal, keď vychádzal zo záveru, že ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujúce neplatnosť právnych úkonov nemožno aplikovať na rozhodnutia orgánov verejnej správy. Občiansky zákonník je právnym predpisom upravujúcim súkromnoprávne vzťahy, pričom vrchnostenské rozhodnutie orgánu verejnej správy spadá do sféry verejnoprávnej regulácie. Takýto právny záver krajského súdu nemôže byť predmetom preskúmania zo strany ústavného súdu. Ústavný súd viackrát judikoval, že skutkové i právne názory všeobecného súdu by mohli byť predmetom ústavnosúdnej kontroly len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06). Výklad krajského súdu o nemožnosti aplikácie súkromnoprávnych noriem vo sfére verejného práva nie je v okolnostiach posudzovaného prípadu svojvoľný či neodôvodnený, preto ani nemôže porušovať práva označené sťažovateľom.

Druhou námietkou sťažovateľa voči rozsudku napadnutému sťažnosťou bolo jeho tvrdenie, že krajský súd neprihliadol na povinnosť okresného súdu aplikovať dôsledne na podanie sťažovateľa zásadu neformálnosti, ktorá prikazuje súdu posudzovať každý úkon účastníka konania podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený [§ 41 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“)]. Ak by okresný súd vyhovel tejto požiadavke, bol by podanie sťažovateľa posudzoval nie ako žalobu v občianskom súdnom konaní (tak bolo podanie označené), ale ako správnu žalobu podľa druhej hlavy V. časti OSP, ktorá by po postúpení podľa § 42 ods. 2 OSP mohla byť meritórne prerokovaná príslušným súdom. Vzhľadom na to, že sa krajský súd v odvolacom konaní neriadil týmito úvahami, porušil podľa sťažovateľa jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd zistil, že v odôvodnení svojho rozsudku sa krajský súd s námietkou sťažovateľa, ktorá smerovala k povinnosti okresného súdu dôsledne aplikovať zásadu neformálnosti pri posudzovaní jeho podania, vysporiadal s poukazom na to, že sťažovateľ v podanej žalobe o vyslovenie absolútnej neplatnosti administratívneho rozhodnutia výslovne uviedol, že „*nežiada preskúmanie správnosti tohto rozhodnutia*“. Ústavný súd navyše dodáva, že aj uplatňovanie zásady neformálnosti v občianskom súdnom konaní má svoje limity. Túto zásadu je totiž konajúci súd povinný aplikovať vtedy, ak formálne označenie procesného podania účastníka konania je v zjavnom rozpore s jeho obsahom, ktorý je daný najmä formuláciou petitu. Účelom predmetnej zásady je chrániť účastníka konania pred odmietnutím jeho procesného návrhu z rýdzo formálnych dôvodov, ak by takéto odmietnutie súčasne definitívne zabránilo účastníkovi konania domôcť sa meritórneho prerokovania svojej kauzy.

Posudzovaný prípad však tieto črty nevykazoval. Ústavný súd z odôvodnení rozsudku okresného aj krajského súdu zistil, že podaním označeným ako žaloba (§ 79 ods. 1 posledná veta OSP) sa sťažovateľ domáhal vyslovenia absolútnej neplatnosti rozhodnutia ústredného daňového riaditeľstva. Označenie procesného úkonu sťažovateľa i formulácia petitu podania si teda neodporovali po stránke formálnej, ale ani obsahovej. Okrem toho, po zamietnutí podania sťažovateľa označeného ako žaloba mal sťažovateľ možnosť využiť procesné prostriedky určené výlučne na preskúmanie zákonnosti správnych rozhodnutí, teda žalobu proti rozhodnutiu a postupu správneho orgánu podľa už spomínanej druhej hlavy V. časti OSP. Odmietnutie sťažovateľovho podania okresným súdom a následne potvrdenie tohto záveru krajským súdom preto nevytvorilo definitívnu procesnú prekážku pre vecné preskúmanie sporného rozhodnutia ústredného daňového riaditeľstva. Tento záver platí aj napriek tomu, že v posudzovanom prípade by sťažovateľ po odmietnutí žaloby už nemohol byť úspešný ani v konaní o preskúmaní rozhodnutia ústredného daňového riaditeľstva podľa ustanovení OSP o správnom súdnictve, keďže jeho správna žaloba by vzhľadom na časový odstup od vydania rozhodnutia správneho orgánu (4. marec 1997) do podania žaloby okresnému súdu (7. september 2006) bola posúdená ako oneskorene podaná (§ 250b ods. 1 OSP). Zásada neformálnosti však nemôže byť prostriedkom

na obchádzanie kogentných ustanovení procesných predpisov určujúcich lehoty na uskutočnenie jednotlivých procesných úkonov.

Ústavný súd tak vyvodil, že v danom prípade krajský súd neporušil § 41 ods. 2 OSP, a preto ani práva označené sťažovateľom nemohli byť porušené. Ústavný súd tak dospel k zisteniu, že neexistuje priama súvislosť medzi postupom a rozhodnutím krajského súdu a právami, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdil, a preto aj v tejto časti kvalifikoval predmetnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd nezaoberal jej nedostatkami (absencia povinného právneho zastúpenia, formulácia petitu) ani ďalším obsahom sťažnostného návrhu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2008